

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	: Stand van zaken voortgang berging Hawker Typhoon
Aanleiding	: Resultaat aanbesteding en besluit college 30 januari 2024
Datum	: 30 januari 2024
Portefeuillehouder	: J.W. Boersma
Schrijver	: J.L. Koutstaal

Geachte leden van de gemeenteraad,

U ontvangt deze raadsinformatiebrief als vervolg op het door u op 3 oktober 2023 beschikbaar gestelde krediet en vanwege de voortgang in de voorbereiding van de berging van de Hawker Typhoon in polder Kortland.

Inleiding

Nadat de gemeenteraad begin oktober 2023 een krediet beschikbaar heeft gesteld voor de berging van de Hawker Typhoon in polder Kortland zijn de voorbereidingen voor de aanbesteding gestart. Een situatie- en gebiedspecifiek Programma van Eisen is opgesteld waaraan inschrijvers moeten voldoen. Met als doel dat de geoffreerde (laagste) prijs basis kan zijn voor een eventuele gunning. Mits dit past binnen het beschikbaar gestelde krediet.

Kostenverhogende factoren

Ten opzichte van de oorspronkelijke calculatie is er sprake van een aantal kostenverhogende factoren die ertoe hebben geleid dat wij een budgetoverschrijding met voorstel voor dekking aan u zullen rapporteren bij de eerstvolgende Burap. Reden hiervoor is onder andere een hoger prijspeil 2024 dan de calculatie van 2023, niet voorziene kosten voor leges van mede-overheden én substantiële meerkosten voor het saneren van het veenpakket dat uit de bergingslocatie zal worden afgegraven. Bodemonderzoek heeft namelijk een grotere mate van vloeistof gerelateerde vervuiling vastgelegd, hetgeen sanering/zuivering en/of afvoer van het vrijkomende water noodzakelijk maakt.

Sanering van de locatie kan alleen door het wegnemen van de veroorzaker(s): de motor, brandstoftank(s) en vloeistofhoudende onderdelen van het vliegtuig. Niet bergen betekent een ter plekke blijvend vervuild veenpakket dat in verbinding staat met het grondwater. Overigens levert de mate van vervuiling (nog) geen verplichting op tot sanering. Wel is het aan het bevoegd gezag om met de kennis van een vervuiling een afweging te maken of en op welke wijze men deze saneert.

Nu ligt de mogelijkheid voor om d.m.v. de berging voor 68% rekening van de Staat in het schonen van de afgraving binnen de door damwanden omsloten bergingskuip te voorzien.

Aanbesteding & gunning

Op vrijdag 12 januari 2024 liep de inschrijvingstermijn op de aanbesteding af. Vier gespecialiseerde en door Defensie erkende bedrijven zijn bereid gevonden mee te dingen naar deze berging.

Na het openen van de digitale kluis voor de inschrijving heeft geen van de vier bedrijven een inschrijving gedaan die qua bieding voldeed aan de calculatie die ten grondslag ligt aan het programma van eisen en aan het gevraagde krediet.

Op grond van het beschikbaar gestelde krediet en de grote van de verschillen ten opzichte van de calculatie is het projectteam Berging Hawker Typhoon, bestaande uit vertegenwoordigers namens de gemeente Alblasserdam, de Stafofficier Vliegtuigbergingen van Defensie en de werkgroep Hawker Kortland, tot de conclusie gekomen dat niet tot gunning kan worden overgegaan. De oorspronkelijke aanbesteding is daarmee niet gelukt en is namens ons college met die boodschap aan de inschrijvers stopgezet.

Verkenning

Op 16 januari jl. hebben wij voornoemd projectteam de ruimte gegeven verkenning te doen naar de haalbaarheid van een aangepaste aanpak die een financieel haalbare berging mogelijk maakt. Randvoorwaarden die wij mee hebben gegeven: de berging moet binnen de planning van Defensie en een daartoe geëquipeerd en gecertificeerd civieltechnisch bedrijf haalbaar zijn in de periode die voorafgaand aan het broedseizoen 2024 met toestemming van Staatsbosbeheer is voorzien.

Op 30 januari hebben wij de uitkomsten van de verkenning en het advies van het projectteam besproken in ons college. Dit heeft geleid tot het besluit om de berging volgens een aangepaste aanpak opnieuw in de markt te zetten. Door middel van een gemotiveerd afwijkingsbesluit hebben wij - rekening houdend met de adviezen van team Inkoop van de Drechtsteden - een enkelvoudige uitvraag gedaan bij de laagst biedende partij in de eerdere inschrijving. Gelet op de nog beschikbare voorbereidingstijd tot het gereserveerde moment van bergen hebben wij randvoorwaardelijk ingestemd met gunning aan

Den Ouden - Bodac uit Schijndel. Dit bedrijf is op basis van deze laagste inschrijving de beste partij om de berging alsnog binnen de kaders van planning (berging in februari / maart 2024) en budget uit te kunnen voeren. Zij heeft de expertise, is gespecialiseerd en bereid in bouwteamverband mee te werken aan een aangepaste aanpak die doel en randvoorwaarde centraal blijft stellen.

Aangepaste aanpak

Zoals hiervoor genoemd heeft het projectteam na verkenning van de mogelijkheden een aangepaste aanpak voorgesteld die de basis is voor onze nieuwe uitvraag.

Hierbij geldt de gereserveerde bergingsperiode tussen 15 februari en 15 maart nog steeds als uitgangspunt.

Na analyse van de ontvangen biedingen is het inzicht ontstaan dat met een aangepaste aanpak kosten kunnen worden gereduceerd en wel op de volgende wijze:

- de verwerkingslocatie wordt buiten het bosperceel gesitueerd zonder dat daarvoor kosten hoeven te worden gemaakt. Een loon- en grondverwerker in de nabijheid heeft zich bereid getoond om in samenwerking met Den Ouden-Bodac 'om niet' in die mogelijkheid te voorzien;
- het ontgraven en geschoond dichten van de bergingslocatie wordt teruggebracht naar een tijdsbesteding van vijf tot zes werkdagen;
- het belasten van het bosperceel tussen de rijweg van het Kortland en de bergingslocatie wordt beperkt tot één rijbaan met (vloeistofdichte) rijplaten;
- de open dag voor schooljeugd, pers en andere geïnteresseerden wordt anders vormgegeven en op een later moment, aan de rand van het bos en/of op de verwerkingslocatie
- toevoer van materialen wordt in hoeveelheden aanzienlijk verminderd waardoor er minder transportbewegingen met minder zwaar materieel nodig zijn;
- door scheiden van bergings- en verwerkingslocaties hoeven er minder civiele voorbereidingen getroffen te worden op toeleidende wegen, dam/duikers en het bosperceel.

Defensie en Staatsbosbeheer zijn betrokken geweest bij het opstellen van deze nieuwe aanpak van de berging, en ze zijn ook akkoord met deze aangepaste aanpak en verlenen hun medewerking.

Nadere overwegingen

Bij onze beslissing om met een nieuwe enkelvoudige uitvraag en aangepaste aanpak verder te gaan hebben wij nog een aantal zaken overwogen:

1. Niet tot berging overgaan leidt tot het gegeven dat de gemeente wel kosten heeft gemaakt voor de voorbereiding en nieuwe uitvraag. Deze kosten zullen slechts ten dele kunnen worden ingebracht voor subsidiëring uit het Regionale bommenfonds (de 68% regeling). Rekening moet worden gehouden met een netto kostenpost zonder berging van € 25.000,- tot € 50.000,- na aftrek subsidie.

2. Overwogen hebben wij ook dat er - los van de andere kostprijsverhogende elementen - sprake is van een vervuild veenpakket dat nu in open verbinding staat met het grondwater. Toewerken naar alsnog bergen op basis van een bouwteam aanpak levert in ieder geval geschoond (grond) water en een schone bodem van de crashlocatie op. Naast de aanwezigheid van vervuilde grond is er ook een

mogelijkheid dat er ontplofbare oorlogsresten in de bodem liggen. Aangezien de omgeving veelal als wandelgebied wordt gebruikt blijft een uiteindelijke berging ook op het gebied van veiligheid belangrijk.

Financiën

Oorspronkelijk is het civiele werk van de berging gecalculeerd op € 252.000,-. De laagste bieder bij de oorspronkelijke uitvraag bood € 431.000,-.

Op basis van de nieuwe aanpak, inclusief sanering van de benzeenvervuiling is het projectteam van mening dat een budget van € 308.000,- toereikend is om in bouwteamverband met Den Ouden - Bodac en Defensie tot overeenstemming te komen over een haalbare berging. Omdat inmiddels ook onvoorziene leges ten laste van het budget worden gebracht én DAGnl meerkosten maakt voor de nieuwe uitvraag heeft het college ingestemd met een verwachte budgetoverschrijding van: € 76.000,-. Waarvan na de 68% subsidie uit de Bommenregeling € 24.500,- extra voor rekening komt van de gemeente, bovenop de eerder in het kredietvoorstel voorgerekende € 78.000,-.

Communicatie

Naast deze raadsinformatiebrief zal middels een persbericht en een artikel op de website en gemeentepagina over de gunning aan Den Ouden-Bodac worden gecommuniceerd naar het bredere publiek. Daarbij zal ook aankondiging volgen van het moment van bergen en verwerken, de civiele voorbereiding en kortstondige wegafzettingen. Gevolgd door communicatie over de kijkmiddag.

Tenslotte

Uw raad en wij zijn duidelijk geweest: van de maatschappelijke werkgroep en dit maatschappelijk initiatief wordt verwacht dat verdere inspanningen worden gedaan om met additionele middelen van derden het verhaal, de publieke presentatie en tentoonstelling van vondsten met voorlichting en onderwijs te organiseren. De werkgroep heeft daar inmiddels diverse initiatieven voor ontplooid en in gang gezet. Zo zijn honderden schoolkinderen uit groepen 7 en 8 van de scholen in Alblasserdam en Oud-Alblas voornemens de berging en verwerking te bezoeken. Fondsen zijn aangeschreven en nadere samenwerking met de Historische Vereniging is opgezet voor een publicatie.

Wij hopen u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

De secretaris
S. van Heeren

De burgemeester
J.W. Boersma